

۲۰. بخش معدن و صنایع معدنی

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۰۱۱۳

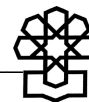
بهمن ماه ۱۳۸۸

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	۱. بررسی بندهای مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی در ماده واحده
۴	۲. بررسی برنامه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در بخش ملی
۶	۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ملی و استانی
۸	۴. بودجه شرکت‌های دولتی در بخش معدن و صنایع معدنی
۹	۵. اعتبار ردیف‌های متفرقه معدن و صنایع معدنی
۹	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۰	منابع و مأخذ

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۲۰. بخش معدن و صنایع معدنی

چکیده

۱. در بندهای مختلف ماده واحده؛ بند «د» ردیف ۳، جزء ۱ بند «ه» ردیف ۱۳، جزء ۱۱ بند «ه» ردیف ۱۳ پیشنهاد اصلاحات عبارتی آورده شده است.
۲. اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخش معدن و صنایع معدنی در بخش ملی و استانی نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۸۷ به ترتیب ۸/۱ درصد رشد و ۴۰/۹۱ درصد کاهش داشته است که این موضوع باعث طولانی شدن زمان اجرای طرح‌ها و افزایش هزینه‌های سربار می‌شود.
۳. رقم پیشنهادی برای برنامه‌های ملی و استانی فصل صنعت و معدن نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۸۸، به ترتیب ۸/۱ درصد رشد و ۴۰/۹۱- درصد کاهش داشته است که این نشان‌دهنده انقباض فصل صنعت و معدن در شرایط افزایش ارقام کل لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به سال قبل است.
۴. در ردیف ۱۳۰۴۰۸ با توجه به وجود پتانسیل، احتمال افزایش منابع درآمدی بالا بوده که در صورت تحقق در ردیف‌های ۴۰۳۰۳۰۰۱ و ۴۰۳۰۹۰۰۱ هزینه می‌گردد.
۵. شرکت نوب آهن اصفهان که در سال ۱۳۸۸ جزء شرکت‌های سودده محسوب می‌شد، در لایحه سال جاری جزء شرکت‌های زیان‌ده محسوب شده است.

مقدمه

مأموریت‌های دولت در بخش صنعت و معدن که در برنامه‌های پنج‌ساله ابلاغ می‌شود، از طریق بودجه صورت کمی به خود گرفته و طبق اولویت و زمانبندی مشخص، سازوکار مالی آن مشخص می‌شود. برای بررسی و تحلیل برنامه‌ریزی دولت در بودجه‌های سالیانه، باید برنامه‌های مختلف بخش مورد نظر را مورد ارزیابی قرار داد.

در این گزارش سعی می‌شود در مرحله نخست بندهای مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی ماده واحده مورد بررسی قرار گرفته، سپس طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی، بودجه شرکت‌های دولتی مرتبط و ردیف‌های متفرقه مربوط به بخش معدن و صنایع معدنی مورد ارزیابی قرار گیرد.

۱. بررسی بندهای مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی در ماده واحده

۱-۱. بند «د» ردیف ۳ ماده واحده

به شرکت‌های بخش صنعت و معدن اجازه داده می‌شود در راستای تأمین منابع ارزی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی و اقتصادی، زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل و پس از تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به انتشار تا مبلغ دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) یورو اوراق مشارکت ارزی در بازارهای مالی بین‌المللی اقدام نماید. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌های مذکور می‌باشد.

در این بند تأمین منابع ارزی برای سرمایه‌گذاری طرح‌های توسعه‌ای شرکت‌های دولتی بخش صنعت و معدن (شامل ایمیدرو) منوط به انتشار اوراق مشارکت تا سقف ۲ میلیارد یورو شده است که تضمین اصل و سود این اوراق نیز به شرکت‌های مذکور واگذار شده است. در این زمینه نکات ذیل قابل توجه است:

این رقم (یا معادل آن) با توجه به ذکر آن در بودجه و عدم تکلیف دولت بر اعطای تسهیلات به بخش‌های مختلف، طبیعتاً مربوط به شرکت‌های دولتی است. چرا که اجازه اخذ تسهیلات بین‌المللی توسط شرکت‌های خصوصی، از موارد بودجه‌ای نمی‌باشد. در صورت قبول شمول بند به شرکت‌های دولتی بخش صنعت و معدن، این رقم می‌باید در جدول منابع و مصارف شرکت‌های دولتی مرتبط آورده شود. ولی این اعتبار در سقف ماده واحده گنجانده نشده و جزئی از منابع و مصارف بودجه کل کشور و در نتیجه در منابع شرکت‌های دولتی بخش صنعت و معدن لحاظ نشده است.

- عدم تضمین اصل و سود اوراق مشارکت چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی، موجب عدم تحقق این ردیف خواهد شد چرا که در شرایط فعلی حتی با تضمین دولتی نیز شانسی برای فروش چنین اوراقی در سطح بین‌المللی وجود ندارد. به دلیل اینکه احتمال تحقق این بند بعید به نظر می‌رسد، بنابراین پیشنهاد می‌شود این بند یا در کل حذف شده یا مکانیسمی برای تحقق آن در بُعد تضمین در نظر گرفته شود.

۱-۲. جزء ۱ بند «ه» ردیف ۱۳ ماده واحده

«اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی با هدف تولید، اجرای طرح‌های اقتصادی، زیربنایی، صنایع نوین و فعالیت‌های پرخطر و توسعه سرمایه‌گذاری در داخل و خارج از کشور با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی».

در این بند اعطای تسهیلات به بخش‌های غیردولتی با دارا بودن یکسری شرایط امکانپذیر است

که یکی از این شرایط، پرخطر بودن فعالیت‌های آن است. با توجه به اینکه بخش معدن حلقه اول زنجیره اکثر صنایع ایران محسوب می‌شود، توسعه بخش معدن به‌عنوان یک فعالیت زیربنایی می‌تواند رشد اقتصادی در بخش صنعت و به‌تبع آن رشد کل اقتصاد را نیز تضمین نماید. با توجه به اینکه توسعه بخش معدن منوط به توجه به بخش اکتشاف و تهیه اطلاعات پایه اکتشافی بوده (که از وظایف حاکمیتی دولت نیز محسوب می‌شوند) و جزء فعالیت‌های بسیار پرریسک و پرخطر محسوب می‌شود، پیشنهاد می‌شود بخش اکتشاف به‌عبارت جزء ۱ افزوده شود.

پیشنهاد: عبارت «اکتشاف منابع معدنی» پس از کلمه صنایع نوین به متن اضافه شود:
«اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی با هدف تولید، اجرای طرح‌های اقتصادی، زیربنایی، صنایع نوین، اکتشاف منابع معدنی و فعالیت‌های پرخطر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری در داخل و خارج از کشور با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی».

۳-۱. جزء ۱۱ بند «ه» ردیف ۱۳ ماده واحده

«کمک‌های بلاعوض، پرداخت یارانه سود و کارمزد، پرداخت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده و سرمایه‌گذاری دولت در طرح‌های زاینده اقتصادی در بخش‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، زیربنایی و تولیدی با اولویت آب و کشاورزی، حمل‌ونقل، اشتغال و مسکن».

از آنجا که بخش معدن و به‌تبع آن صنایع معدنی جزء مزیت‌های نسبی کشور محسوب می‌شوند و کمک به توسعه بخش‌های دارای مزیت‌های نسبی از اهداف کلان سیاست‌های کلی نظام و سیاست‌های کلی برنامه پنجم می‌باشد، بنابراین لحاظ این بخش در این بند باید جزء اولویت‌ها باشد. با توجه به اینکه حلقه اول رشد بخش معدن نیز اکتشاف بوده و علت اساسی عدم رشد نیز عدم توجه به اکتشاف (که جزء وظایف حاکمیتی دولت محسوب می‌شود) است بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت فوق به‌صورت زیر اصلاح شود.

پیشنهاد: عبارت «اکتشافات معدنی» به انتهای جزء ۱۱ بند «ه» ردیف ۱۳ اضافه شود.

۲. بررسی برنامه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در بخش ملی

جدول ۱. اعتبارات برنامه‌های مختلف فصل صنعت و معدن در سال‌های مختلف

شماره طبقه‌بندی	عنوان	جمع عملکرد سال‌های قبل	عملکرد سال ۱۳۸۴	عملکرد سال ۱۳۸۵	عملکرد سال ۱۳۸۶	مصوب سال ۱۳۸۷	مصوب سال ۱۳۸۸	برآورد سال ۱۳۸۹ برای طرح‌های ملی لایحه ۱۳۸۹	درصد تغییر برآورد لایحه سال ۱۳۸۹ با قانون مصوب ۱۳۸۸	جمع کل اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۸۸	جمع کل اعتبارات در لایحه سال ۱۳۸۹
۴۰۳۰۱۰۰۰	برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۴۱۰۳۷۸	۱۹۰۴۰۳	۲۶۳۴۴۲	۴۹۶۹۴۵	۹۵۳۴۰۸	۶۴۶۵۹۵	۹۰۴۳۶۱	۳۹/۸۶	۱۲۰۱۴۰۶۵	۱۲۱۱۵۱۶۳
۴۰۳۰۲۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع	۱۶۵۸۱۰۰	۸۹۶۳۷۳	۱۰۸۶۴۹۶	۶۸۶۳۹۰	۱۰۷۵۷۰۸	۶۵۸۹۱۹	۱۳۱۱۹۶۳	۹۹/۱	۱۴۱۳۲۴۱۴	۱۱۸۶۶۸۷۷
۴۰۳۰۳۰۰۰	برنامه زمین‌شناسی	۳۵۸۲۳۹	۱۳۱۳۹۵	۱۸۷۷۹۵	۱۷۴۶۵۲	۳۰۹۴۰۰	۲۰۷۱۰۷	۲۸۹۳۳۱	۳۹/۷	۲۴۱۰۳۸۳	۲۴۱۲۳۸۳
۴۰۳۰۴۰۰۰	برنامه اکتشاف و راه‌اندازی معادن	۴۰۷۱۳۷	۶۸۳۴۷	۱۸۷۷۹۵	۶۰۸۲۹	۶۰۰۰۰	۴۲۸۶۶	۸۴۱۱۱	۹۶/۲	۲۰۱۶۶۰۰	۲۰۱۶۶۰۰
۴۰۳۰۸۰۰۰	برنامه ارتقای تولیدات صنعتی	۱۱۳۹۷۹۳	۵۱۵۱۹۱	۵۰۶۹۶۱	۷۰۷۵۴۸	۹۱۰۸۳۱	۵۹۰۴۲۱	۸۰۷۱۵۶	۳۶/۷	۱۱۹۸۶۱۶۲	۱۲۰۳۳۱۱۰
۴۰۳۰۹۰۰۰	برنامه ارتقای تولیدات معدنی	۳۶۶۲۷۸	۸۰۰۰۰	۵۶۰۶۵	۹۵۳۸۴	۱۲۰۰۰۰	۷۹۴۸۸	۱۰۲۰۰۹	۲۸/۳۳	۲۳۲۷۶۹۵	۲۳۲۷۶۹۵
	جمع فصل صنعت و معدن	۴۳۴۴۶۵۶	۱۸۸۹۷۰۹	۲۱۵۰۷۱۵	۲۲۲۱۷۴۸	۳۴۵۰۹۴۷	۲۲۴۴۸۳۶	۳۵۱۸۳۷۱	۵۶/۷	۴۴۹۶۰۱۴۰	۴۲۸۶۴۰۸۹

* اعداد ذکر شده، ملحوظ در قانون بودجه ۱۳۸۸ برای سال مورد نظر است که علی‌القاعده با توجه به اینکه نشانگر عملکرد برنامه در سال‌های قبل است، باید با رقم ملحوظ در لایحه یکسان باشد.

نکات مورد توجه در بخش طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی سال ۱۳۸۹

- ارقام مربوط به عملکرد سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ در لایحه مذکور، متفاوت از ارقام ذکر شده برای همان بخش‌ها در قانون مصوب سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ است. این درحالی است که در حالت طبیعی (یعنی بدون حذف ردیف و طرح خاص در هر یک از برنامه‌ها) ارقام می‌بایست یکسان آورده شوند. با بررسی هر یک از طرح‌های موجود در بودجه سال‌های قبل و لایحه سال ۱۳۸۹، مشاهده می‌شود که فقط ردیف مربوط به «کمک به تکمیل زیربناهای طرح توسعه نیشکر و صنایع جانبی» ردیف ۴۰۳۰۲۰۰۶ در لایحه سال ۱۳۸۹ حذف شده و بقیه ردیف‌ها عیناً تکرار شده است. بنابراین می‌توانیم نتیجه بگیریم که اشتباهی در ذکر عملکردها، آن هم در جهت کاهش ارقام مربوط به عملکرد، رخ داده است که باید در این مورد تأمل نمود (ارقام مربوط به مصوب سال ۱۳۸۸ در مورد سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ در زیر ارقام همان بخش جدول آورده شده است).

- همان‌طور که مشاهده می‌شود، تمامی ارقام مربوط به برنامه‌های فصل صنعت و معدن در بخش ملی به‌طور قابل ملاحظه‌ای نسبت به مصوب سال ۱۳۸۸ رشد داشته‌اند. ولی باید توجه داشت که در لایحه سال ۱۳۸۸ نیز ارقام برآوردی بسیار بالاتر از ارقام مصوب بوده‌اند که تصویب نشد (ارقام آورده شده در بخش دوم ستون مصوب سال ۱۳۸۸). اگر امسال نیز روال سال گذشته ادامه داشته باشد رشد چندانی در برنامه‌های مختلف فصل نخواهیم داشت.

- رشد کل برنامه‌های مختلف فصل صنعت و معدن نشان‌دهنده افزایش هزینه‌های طرح‌های مختلف هر یک از برنامه‌هاست که یکی از عمده‌ترین دلایل آن، طولانی کردن زمان اجرای طرح‌ها به دلیل کاهش اعتبارات آنهاست.

با توجه به افزایش طرح‌های قابل بهره‌برداری در سال جاری و به تبع آن افزایش درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن، به نظر می‌رسد رقم پیشنهادی مندرج در ردیف ۱۳۰۴۰۸ جدول ۵، با عنوان درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری و دارایی‌های مالی، کمتر از میزان واقعی برآورد شده و تحقق رقم مذکور تا یک‌هزار میلیارد ریال قطعی است. بنابراین پیشنهاد می‌شود در صورت تحقق افزایش این درآمد، رقم مذکور در بخش درآمد از ۰/۸۵ میلیارد ریال به یک میلیارد ریال افزایش و میزان افزایش‌یافته عیناً در ردیف‌های ذیل هزینه شود.

پیشنهاد: افزایش منابع درآمدی حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن ردیف ۱۳۰۴۰۸ از مبلغ ۸۵۰،۰۰۰ به ۱،۰۰۰،۰۰۰ میلیون ریال و افزایش اعتبار ردیف‌های ۴۰۳۰۳۰۰۱ و ردیف ۴۰۳۰۹۰۰۱ به ترتیب زیر:

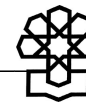
۱. افزایش اعتبار ردیف ۴۰۳۰۳۰۰۱، طرح «زمین‌شناسی عمومی ایران، تهیه اطلاعات پایه» از محل افزایش درآمد حاصل از بهره مالکانه معادن، از ۱۳۷۰۰۰ میلیون ریال به ۲۰۰،۰۰۰ میلیون ریال.

۲. افزایش اعتبار ردیف ۴۰۳۰۹۰۰۱، طرح «اعطای کمک‌های فنی و اعتباری به طرح‌های معدنی غیردولتی» از محل افزایش درآمد حاصل از بهره مالکانه معادن، از ۱۰۲۹۰۰ میلیون ریال به ۱۸۹۰۰۹ میلیون ریال.

۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ملی و استانی

جدول ۲، اعتبارات برنامه‌های مختلف فصل صنعت و معدن به تفکیک ملی و استانی در برنامه‌های مختلف را نشان می‌دهد.

(ارقام به میلیون ریال)

جدول ۲. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (فصل صنعت و معدن)

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای									عنوان	شماره طبقه‌بندی
جمع			استانی			ملی				
رشد (درصد)	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	رشد (درصد)	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	رشد (درصد)	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸		
-۶/۵	۴,۱۲۳,۵۲۰	۴,۴۱۰,۹۲۲	-۸/۴	۳,۲۱۹,۱۵۹	۳,۵۱۳,۸۰۶	۰/۸	۹۰۴,۳۶۱	۸۹۷,۱۱۶	برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۴۰۳۰۱
-۳۲/۳	۱,۵۱۲,۹۳۰	۲,۲۳۳,۹۷۷	-۸۳	۲۰۰,۹۶۷	۱,۱۷۵,۸۵۵	۲۴	۱,۳۱۱,۹۶۳	۱,۰۵۸,۱۲۲	برنامه ایجاد و توسعه صنایع	۴۰۳۰۲
-۴۸/۲	۲۹۷,۷۲۴	۵۷۵,۲۹۶	-۹۷	۸,۳۹۳	۲۸۷,۶۴۸	-۰/۵۸	۲۸۹,۳۳۱	۲۸۷,۶۴۸	برنامه زمین‌شناسی	۴۰۳۰۳
-۱۳	۱۶۷,۱۱۷	۱۹۲,۲۴۷	-۳۷/۴	۸۳۰۰۶	۱۳۲,۷۱۱	۴۱/۳	۸۴,۱۱۱	۵۹,۵۳۶	برنامه اکتشاف و راه‌اندازی معادن	۴۰۳۰۴
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۴۰۳۰۵
-۵۰/۸	۸۰۷,۱۵۶	۱,۶۴۰,۰۵۸	-۱۰۰	.	۸۲۰,۰۲۹	-۱/۶	۸۰۷,۱۵۶	۸۲۰,۰۲۹	برنامه ارتقای تولیدات صنعتی	۴۰۳۰۸
-۵۳/۸	۱۰۲,۰۰۹	۲۲۰,۸۰۰	-۱۰۰	.	۱۱۰,۴۰۰	-۷/۶	۱۰۲,۰۰۹	۱۱۰,۴۰۰	برنامه ارتقای تولیدات معدنی	۴۰۳۰۹
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه اکتشاف	۴۰۳۱۰
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه تدوین استاندارد	۴۰۳۱۳
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه ترویج صنایع دستی	۴۰۳۱۵
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه ترویج و اطلاع‌رسانی	۴۰۳۱۶
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه رشد تولیدات صنایع دستی	۴۰۳۱۸
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه نظارت بر اجرای استاندارد	۴۰۳۲۰
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۴۰۳۲۱
-۵۱/۷	۱۹,۴۴۰	۴۰,۲۸۰	-۷۰/۲	۶,۲۱۲	۲۰,۸۴۰	.	۱۹,۴۴۰	۱۹,۴۴۰	برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۴۰۳۲۲
۱۰۶/۱	۸۸,۸۵۴	۴۳,۰۹۶	۱۰۶/۱	۸۸,۸۵۴	۴۳,۰۹۶	.	.	.	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات	۴۰۳۲۳
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه نظارت بر فعالیت‌های زمین‌شناسی و اکتشاف مواد معدنی	۴۰۳۲۵
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه سیاست‌گذاری، مدیریت و نظارت	۴۰۳۲۶
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه آموزش و استاندارد	۴۰۳۲۷
.	.	.	.	.	.	.	.	.	برنامه حمایت از صادرات صنایع دستی	۴۰۳۲۸

نکات قابل توجه در بخش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ملی و استانی

- بودجه پیش‌بینی شده برای برنامه‌های ملی و استانی در بخش تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در فصل صنعت و معدن در لایحه تقریباً برابر است.

- بودجه برنامه‌های ملی به تفکیک طرح در لایحه بودجه مشخص شده است، ولی طرح‌های مربوط به برنامه‌های استانی، به هیچ وجه مشخص نیست (که غالباً در هنگام تصویب با توجه به سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ افزایش نیز می‌یابد) و از شفافیت کافی برخوردار نیست. این بدعتی است که شفافیت بودجه را کاهش داده و نظارت بر آن را دچار مشکل می‌کند.

- در بخش ملی، طرح جدیدی برای برنامه‌های مختلف تعریف نشده و تنها تغییرات زیر در طرح‌ها مشاهده می‌شود.

• در ردیف ۴۰۳۰۱۰۱۵ «تأمین تجهیزات و تغییر ساختمان‌های اداری، برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی»، تعداد دستگاه‌ها از ۱۷۵۳ به ۱۵۰۰ تقلیل پیدا کرده است.

• در ردیف ۴۰۳۰۱۰۲۱ «توسعه، تکمیل یا خرید و تعمیرات اساسی و برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی»، میزان و مترای عملیات ساختمانی از ۵۵۹۷۹ به ۳۵۰۳۰۶ مترمربع افزایش پیدا کرده است.

• ردیف ۴۰۳۰۲۰۰۶ کمک به تکمیل زیربناهای طرح توسعه نیشکر و صنایع جانبی به دلیل اتمام طرح حذف شده است.

پیشنهاد می‌شود برای هر یک از برنامه‌های استانی که شامل ارقام بالا هستند، (همچون برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی) طرح‌های هر استان مشخص و شفاف در بودجه ذکر شود.

۴. بودجه شرکت‌های دولتی در بخش معدن و صنایع معدنی

نکات قابل توجه در بودجه شرکت‌های دولتی بخش معدن و صنایع معدنی

- در بخش معدن و صنایع معدنی تعداد شرکت‌های سودده از ۱۸ شرکت در سال ۱۳۸۸ به ۱۶ شرکت تقلیل پیدا کرده است. در این بین شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان به ردیف شرکت‌های زیان‌ده منتقل شده است. شرکت آلومینا ایران نیز به‌طور کلی واگذار شده است.

- در بخش معدن و صنایع معدنی، تعداد شرکت‌های سودده دارای مصوبه واگذاری از ۱۲ شرکت به ۱۰ شرکت تقلیل پیدا کرده است. در این بین شرکت‌های آلومینا ایران واگذار شده و ذوب آهن اصفهان به زیان‌ده منتقل شده است.

- ارقام در نظر گرفته شده برای مالیات شرکت‌های معدنی و صنایع معدنی در سال ۱۳۸۸

حدود ۱,۱۶۲,۱۰۵ میلیون ریال بوده که این رقم در لایحه سال ۱۳۸۹ به ۱۰۲,۳۲۳ کاهش پیدا کرده است. دلیل این کاهش مالیات، حذف شرکت سهامی ذوب آهن از لیست شرکت‌های سودده و انتقال آن به ردیف شرکت‌های زیان‌ده بوده است.

۵. اعتبار ردیف‌های متفرقه معدن و صنایع معدنی

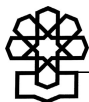
نکته قابل توجه در بخش اعتبار ردیف‌های متفرقه لایحه ۱۳۸۹ در مورد بخش معدن و صنایع معدنی فقط مربوط به ردیف ۲ از اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه است. بودجه اختصاص یافته به بخش اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های تحقیقاتی و آموزشی و بهره‌وری کارکنان در بخش تملک و دارایی‌های سرمایه‌ای از ۱۰۲۰۰۰۰ میلیون ریال در قانون سال ۱۳۸۸ به ۵۸۰۰۰۰ میلیون ریال در لایحه سال ۱۳۸۹ کاهش یافته است (کاهش معادل ۴۳/۱۳ درصد). این در حالی است که تجهیز و بهره‌برداری از معادن، اکتشاف، حمایت از فعالیت‌های تحقیقاتی در بخش معدن، جزء وظایف حاکمیتی دولت بوده که علی‌القاعده هر سال اعتبار آن باید افزایش یابد. البته باید توجه داشت که در سال ۱۳۸۸ نیز دولت رقم مصوب برای این ردیف را طی مصوبه داخلی به حدود ۷۲۰,۰۰۰ میلیون ریال کاهش داد که پرداخت این رقم نیز تاکنون در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. با توجه به اینکه این ردیف می‌باید به کل بخش معدن پرداخت شود، حتماً ذکر فعالیت‌های پیش اکتشافی (همچون تهیه اطلاعات پایه) ضروری است.

پیشنهاد: عبارت «وزارت صنایع و معادن - اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های تحقیقاتی و آموزشی و بهره‌وری کارکنان» در ردیف ۲ اعتبارات تمرکز درآمد - هزینه، ردیف اعتبارات متفرقه به عبارت «وزارت صنایع و معادن، تهیه اطلاعات پایه برای اکتشاف، اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری از معادن و فعالیت‌های تحقیقاتی و آموزشی و بهره‌وری کارکنان» اصلاح گردد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. در بند «د» ردیف ۳، جزء ۱ بند «ه» ردیف ۱۳، جزء ۱۱ بند «ه» ردیف ۱۳ ماده واحده، به بخش‌های مختلف اشاره شده که اصلاحات عبارتی برای تضمین منافع بخش معدن و صنایع معدنی باید آورده شود.

۲. منابع درآمدی حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن ردیف ۱۳۰۴۰۸ کم برآورد شده که

به احتمال زیاد درآمد تا ۱,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال می‌تواند افزایش یابد در صورت افزایش این درآمد، باید اعتبار ردیف‌های ۴۰۳۰۳۰۰۱ و ۴۰۳۰۹۰۰۱ افزایش یابد.

۳. اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به ترتیب ۸/۱ درصد رشد و ۴۰/۹۱ درصد کاهش داشته است.

۴. همانند سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ بودجه برنامه‌های استانی به صورت طرح مجزا آورده نشده و از شفافیت لازم برخوردار نیست.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور.
۳. سیاست‌های کلی نظام در بخش معدن و صنایع معدنی.

شماره مسلسل: ۱۰۱۱۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۲۰. بخش معدن و صنایع معدنی

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه معدن و صنایع معدنی)

تهیه و تدوین: فرید دهقانی

سایر همکاران: محمد جباری، محمدرضا الزامی، ابراهیم مقصودی

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۱۱/۱۸